

ET SKIB VED NAVN BEHANDLING

Ser man på et ældre søkort over Danmark og havene omkring os og sammenligner dette med vor tids langt mere nøjagtige og detaljerede kort, så får man anskuelserundervisning i, hvor stor en udvikling der er sket inden for søfarten. Samarbejde mellem praktikere og forskere gennem århundreder har båret frugt.

Nu om dage er det en forholdsvis tryk ting at begive sig ud på en sørejse. Skibene er søstærke og afprøvede konstruktioner, bygget i godkendte materialer, udviklet, forbedret og vedligeholdt efter alle kunstens regler. Kaptajnen og besætningen er veluddannede og fuldbefarne sømænd. De har en lang række nøjagtige navigationsinstrumenter til deres rådighed.

Erfaringen tilsiger nu om dage, at alle passagererne kommer sikkert frem til bestemmelsehavnen. Tilmed kan vi nogenlunde vide, hvor lang tid rejsen vil tage. Hvis der skulle ske noget uforudset, regner vi med, at der vil blive taget hånd om det på professionel vis, og selv hvis alt svigter, kan vi være forvisset om, at der både er funktionsdygtige redningsveste og -både - og undsætning på vej. Sådan har det ikke altid været. At moderne søfart er blevet så tryk og sikker en rejseform er resultatet af en lang udviklingshistorie – og mange forlis. Alt er bestandigt blevet forbedret: konstruktion, materiel, teknik, besætning, uddannelse, navigeringsværktøjer og kommunikationsinstrumenter.

Sammenlignet med skibsfarten er misbrugsbehandlingen stadig i sin barndom. Vi er stadig i sejlskibenes tid, men sejles skal der, for vi er omgivet af et hav af misbrug. Der er brug for at undsætte de mange hårdt belastede skæbner, som mere eller mindre akut eller kronisk er i risiko for at gå til bunds. Der er brug for fartøjer, mandskab og metoder til at hjælpe mennesker med misbrugsproblemer og mange skibe er blevet sat i søen i de sidste 30 år i den bestræbelse.

Gennem tiden har de søførende udviklet mange forskellige strategier til at sejle op mod vinden. Andre behandlingsformer har haft mere vind i sejlene end godt var - til tider så meget, at nogle troede, de kunne gå på vandet - indtil de blev vædret af andre fartøjer eller stoppet af kystvagten. Nogle fartøjer er stille og roligt blevet lagt op igen. Andre er bygget større. Undervejs har politiske strømninger jævnligt givet en del søgang, og kursen har været svær at holde.

Alt i alt må meldingen fra broen være, at vi stadig er langt fra den situation, hvor det at komme ombord i et skib ved navn behandling er en tryk ting, der fører den undsatte i sikker havn – uanset om det gælder 'cure' eller 'care'. Hvorfor behandlingen endnu ikke er mere driftssikker, end tilfældet er, kan vi kun gisne om, men sikkert er det, at der er lidt for mange - ret så forskellige - misbrugs-søkort i omløb, som ikke alle kan være lige retvisende.

Det nytter ikke vedvarende at sejle efter mere eller mindre hjemmelavede, divergerende søkort. Man må dele sin viden om kystlinjer, strømforhold, klippekær osv. med andre for at sikre så sikker sejlads som muligt. Forskerne må også mere ind i billedet. Men når folk med en mere teoretisk baggrund ytrer sig om, hvordan noget skal gøres eller ikke gøres, så hører man undertiden praktikere gribe til et gammelt mundheld, der lyder: 'Ët er søkort at læse, noget andet skib at føre'.

Praktikerens irettesættende udsagn kan være velanbragt, hvis forskerne ikke udviser passende respekt for praktikerens erfaringer og behov og ikke præsterer forskning, der sigter mod at levere brugbar viden og metoder.

Tilsvarende gælder det, at kendskab til, hvad der ifølge forskningen er anbefalelsesværdigt og lad-sig-gørligt, er nødvendig ballast for praktikere, uanset om man er behandler, der vil navigere til klienternes bedste, visitator, som skal finde den bedst egnede redningsbåd til en bestemt redningsmission, leder, der skal ansætte matroserne og styre skibet, eller politiker, som skal afsætte ressourcer og udstikke kursen.

Intet er så praktisk, som at have teorien i orden. Selv med nok så megen snusfornuft, praktisk erfaring og gode intentioner er det halsløs gerning at begive sig ud på misbrugshavet uden navigationsinstrumenter. At praktikere jævnligt - i iver for at hjælpe - sætter til søs uden at finde det absolut nødvendigt at være udstyret med de bedste søkort, forskningen kan præstere, er blevet benævnt 'forskningsresistens'. At forskere nu og da forventer data uden at 'give noget igen', der kan bruges i det daglige arbejde, har tilsvarende fået praktikere til at opfatte forskere som 'praksisresistente' tidsrøvere.

At vi ikke kommer meget videre, hvis forskeren udviser 'praksisresistens', eller praktikerer udviser 'forskningsresistens', er slet ikke til diskussion. Forskere og praktikere er nødt til - i et frugtbart, men vanskeligt samarbejde - at udvikle ny viden og bedre metoder, så skonnerten Fulton og alle de andre sejlskibe kan komme på behandlingsmuseum. I fællesskab må vi forholde os til spørgsmål som: Hvordan kan det være, at vi ikke er blevet betydeligt bedre til at behandle misbrugere i løbet af de sidste 30 år, end tilfældet er? Har vi kigget efter de forkerte ting? Brugt forkerte eller utilstrækkelige målemetoder? Overset vigtig viden? Hvordan får praksis mere ud af at medvirke til forskning? Hvordan kan man udvikle feed-back loops mellem praksis og forskning?

I november 2004 var Center for Rusmiddelforskning medarrangør af en konference, hvor sådanne spørgsmål var på dagsordenen. Dette temanummer af STOF tager afsæt i denne konference, dels ved at et antal oplægsholdere formidler nogle af diskussionerne fra konferencen, dels ved at indbudte skribenter har fået spalteplads til at bidrage med deres syn på temaet. Et tema om behandling og forskning rummer imidlertid så mange svære problemstillinger og diskussioner, at vi selv med dette hidtil største nummer af STOF - et dobbelt-nummer - kun får taget hul på tingene.

At store opgaver ligger forude må dog ikke tage udsynet fra, at visse opmålinger er gjort og at nogle landkendinger er forholdsvis sikre. Vi håber meget, at der også fremover blandt vores læsere og bidragsydere vil være interesse for at fortsætte bestræbelserne på at få optegnet fælles mere nøjagtige søkort, med henblik på - fra det netværk af redningsstationer over det ganske land, som vi til stadighed må påregne, at der er behov for - at kunne yde hurtigere og bedre assistance til mennesker, der er kommet i havsnød på misbrugshavet.

God vind!